

PRŮVODCE NA CESTĚ KE KOŘENŮM

Krásný ROK

JIHLAVSKÉ HAVÍŘENÍ
Pozvánka na unikátní slavnost

ZVÍŘÁTKA & PACIENT
Návštěva záchrané stanice

Červen 2025
84 Kč

ŘEMESLA * TRADICE * ROZHOVORY * DEKOR * DĚTI * RECEPTY * ZAHRADA

TIPY NA VÝLETY

POZNEJTE
SLÁVKOVSKÝ LES,
ZÁMEK MLÁŽOVY
NEBO MĚSTO TÁBOR!

ENERGIE bylinek

- * KDE NAKUPOVAT A JAK JE PĚSTOVAT
- * MELOUNOVÝ STEAK A BYLINKOVÁ ROLÁDA
- * KOUZELNÁ MARULKA A ALOE
- * SYMBIÓZA BYLINEK A ZELENINY

06

9 772336 457001

Bylinkářka z Kopanic, bydlení ve Strážnici, zahrada v Třebešicích, Medard z Noyonu a trpaslík

POSTAVY JIHLAVSKÉHO HAVÍŘENÍ
V návaznosti na Johannese Haupta vychází od roku 1999 z jihlavského podzemí každý druhý rok havířský průvod, který podle stále platného Hauptova scénáře znovu oživil neúnavný jihlavský patriot Milan Medvěd Kolář (v civilu na zemi).

Jihlavské havíření

O víkendu 20. až 22. června 2025 si nenechte ujít unikátní havířskou slavnost, konanou na připomenutí slavné stříbrné éry tohoto města.

TEXT PAVLÍNA BLAHOVÁ FOTO ING. MILAN KOLÁŘ

Přestože havířské řemeslo pomalu odchází do minulosti, jeho tradice zůstávají stále živé. Díky zájmovým spolkům, které tyto tradice udržují, se tak můžete i dnes dotknout teď už nepředstavitelně těžké práce, ale také si užít písničky, tradiční rituály, nářečí i specifický humor, který k tomuto povolání neodmyslitelně patří. Pomocí fotografií se s námi přeneste aspoň na chvíli do Jihlavy, která pořádá každé dva roky jedinečnou oslavu havířiny, Jihlavské havíření. V roce 2019 k tomu navíc hostila i 23. setkání hornických měst a obcí s velkou hornickou

**„PAN JOHANNES HAUPT
VYMYSLER NÁŠ PRŮVOD
PRO DĚTI A TAK TO PROSTĚ JE.
JSME TÍM VÝJIMEČNÍ. A JE TO
TAK UŽ VÍCE NEŽ 130 LET.“**

Milan Medvěd Kolář, organizátor akce

parádou – průvodem, v němž pod prapory svých spolků hrdě pochodují zástupci hornických měst nejen z Česka a Slovenska, ale i z Polska nebo Německa. I letos máte šanci oba tyto svátky zažít: 6.–8. června se s havířskými spolky z desítek hornických měst setkáte v Bílině a 20.–22. června můžete navštívit

havíření v Jihlavě. Jestli můžeme doporučit, rezervujte si pro jistotu oba termíny. Havíři totiž nějakým způsobem přitahují děšť, který vůbec nesvědčí jejich čepicím zdobeným perím ani čestným praporům, o salvách střílených z historických prachovek nemluvě. Například loňské podzimní setkání

1/ a 2/ SETKÁNÍ HORNICKÝCH MĚST V roce 2019 hostila Jihlava v rámci Jihlavského havířeni také Setkání hornických měst. Hostitelským městem vždy prochází hornická paráda - zástupci jednotlivých havířských spolků s historickými prapory.
3/ ROKOKO Jednotlivá řemesla spojená s hornictvím konkrétní doby představují jihlavské děti.

VÍTE, ŽE
Součástí hornického kroje je hůl, sekerka zvaná švancara.

PŘIJĎTE ZAŽÍT ALEGORII NĚKDEJŠÍHO BOHATSTVÍ, KRÁSY A SLÁVY KRÁLOVSKÉHO MĚSTA JIHLAVA.

hornických měst v Jílovém u Prahy se odehrávalo v průtržích mračen, takže musela být hornická paráda zrušena a veškerý program se odehrával díky kreativitě vedení města v prostorném kostele.

DUCH JOHANNESE HAUPTA

První doložený průvod se v Jihlavě konal již v roce 1799, kdy se na základě údajů z Hájkovy Kroniky české slavilo domnělé 1000. výročí založení města (první písemná zmínka o Jihlavě však pochází „až“ z roku 1233) a průvod inicioval magistrátní úředník Johann Heinrich Marzy. Když začala popularita slavností po letech klesat, rozhodl se je oživit vzdělaný jihlavský patriot Johannes Haupt (1849–1928), muzejník a fotograf. Ten se rozhodl dodat slavnostem historickou věrohodnost, proto se sedm let zabýval přípravami – studoval kroje, zvyky i tehdejší hornické nářadí, neboť chtěl všechny náležitosti průvodu zachovat podle dějinných materiálů. Z vlastních prostředků vytvořil obdivuhodnou scénografii havířského průvodu. 24. června 1890 tedy vyšlo poprvé 44 havířů. V průběhu let jich bylo 159 a počet měl být – podle tvůrce průvodu – zvýšený na 169. Podle jeho plánu tedy i dnes začíná průvod tím, že z podzemní štoly na náměstí vystupují kostýmované postavy a za doprovodu světýlek kahanů se vydávají na pochod. Duch Johanna Haupta se při průvodu obnoveném v roce 1999 určitě raduje. Snad i proto, že účastníci se chodí poklonit také k Hauptovu hrobu, osazenému – jak jinak – malým permoníkem.

KDE SE V JIHLAVĚ VZALI JEŽCI

Až se objevíte v Jihlavě, nemůžete přehlédnout všudypřítomné ježky – jsou i na městském znaku a historické korouhvi nesené v čele průvodu. Neví se přesně, proč právě ježci pronikli do dějin Jihlavy, ale je možné, že název Jihlava (německy Iglau, latinsky Iglavia) vznikl podle jména řeky, u jejíhož brodu byla postavena původní kupecká osada s kostelem svatého Jana. Měla tehdy řeka Jihlava (Iglau, od slova igel – ježek) ježaté břehy, nebo kolem ní běhalo hodně ježků?

Jihlavská výtvarnice Eva Bystrianská vytvořila v roce 2014 nejdříve vtipný filmový dokument O Ježkově a pak spolu s radnicí vydala i komiks, který zábavnou formou, s nadsázkou a lehkou fikcí vypráví o historii města. Ježci na městském znaku tak už nejsou anonymní: jmenují se Kamil a Marie a přilétli

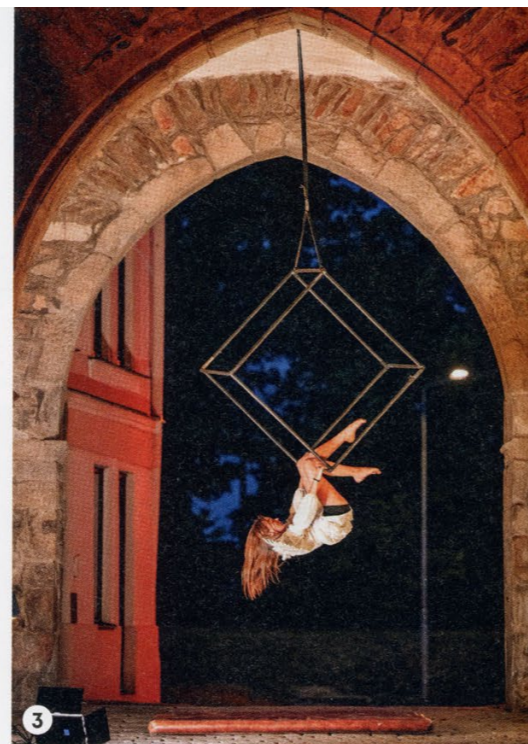

4/ JIHLAVŠTÍ OSTROSTŘELCI Jejich střílení z historických zbraní nesmí chybět nejen při průvodu, ale ani na žádném ze setkání hornických měst. 5/ TRUCBÁBY Podle pověsti prý měly dámy problém s nošením nepohodlných renesančních límců – okruží.

1/ HAVÍŘŠTÍ UČNI (PERMONÍCI) S VIDLICÍ Mají kabátek s kapucí, krátké žluté kalhoty a žluté podkolenky. 2/ KUTNIČKY Nejmenší v průvodu se vezou na vozíku.

3/ ZÁŽITKOVÝ PROGRAM V ulicích Jihlavy zažijete divadla, koncerty, ale i závěsnou akrobacii, kterou vždy zajišťuje Sokol Jihlava.

z vesmíru, havarovali a z jejich rozpadlé rakety zbylo v zemi stříbro. To pak dělalo problémy nešťastnému hrnčíři v oblasti dnešních Starých Hor, který se snažil co nejlépe dělat své hrnčířské řemeslo, ale všechny hrnce mu při vypalování pořád praskaly. Až jednou jel kolem kupec, a když se na rozbité nádoby a na střepy podíval, okamžitě mu bylo jasné, čím to je. Našel totiž stříbro, které bylo v té hlíně obsaženo. Koupil hrnčířův pozemek a zanedlouho byla založena osada i s kostelíkem a tím vlastně začala stříbrná historie Jihlavy... A jak se říká v závěru filmu – v Jihlavě byla brzy hlava na hlavě...

CO VÁS ČEKÁ

Ale zpátky k průvodu. Procesí o téměř dvou stech postavách vyjde v pátek večer a v sobotu dopoledne z Masarykova náměstí ulicí Matky Boží a Věžní do Smetanových sadů, kde po oba dny probíhá festivity plný hudebních a divadelních vystoupení pro celou rodinu. Víkendovou slavnost v pátek obohatí velký jarmark a v neděli tradiční pouť u kostelíka sv. Jana, kde první havířské průvody začínaly. V sobotu se můžete těšit také na komentovanou procházku Jihlavské havířství v průběhu věků, která vyrazí v 15 hodin od brány Matky Boží. Nenechte si také ujít poznávací hru pro děti Jihlavou po stopách havířů, kde odhalíte místa spojená s havířskými profesemi i s dolováním stříbra. Herní plány si vyzvednete v infocentru na náměstí. 🐾

Více informací: havirskypruvod.cz, bilinskekruseni.cz

4/ HORNÍČTÍ PĚVCI Mají žluté punčochy, červené kalhoty s modrým podložním, španělské boty, kazajka je zelená a má žluté rukávy, klobouk zdobí kohoutí peří. Nesou si atrapy mandoliny. 5/ PERKMISTR Čestná postava, pro kterou byli vždy vybíráni ti nejschopnější hoši za odměnu. Perkmistr má zelený kabátek zapínaný vpředu stříbrnými knoflíky a na hlavě sametový baret.

KAŽDÁ POSTAVA PRŮVODU JE DÍKY JOHANNU HAUPTOVI PŘESNĚ DEFINOVANÁ, MÁ SVŮJ KOSTÝM A SVOU ROLI.

BÍLINSKÉ KRUŠENÍ

Od 6. do 8. června 2025 se můžete zúčastnit 29. ročníku setkání hornických měst a obcí ČR, jehož hostitelem je tentokrát Bílina.

Proč má smysl naplánovat si o tomto víkendě výlet do Bíliny?

Kromě toho, že tady na každém kroku potkáte havíře v parádních kytlicích a v sobotu uvidíte pravou hornickou parádu, seznámíte se také s městem, k němuž odjakživa patřilo uhlí a kde stále probíhá aktivní těžba. Jak se dočtete na webových stránkách města, uhlí na Bílinsku pochází z doby

třetihor a je součástí jednoho obrovského ložiska hnědého uhlí, které se táhne podél Krušných hor. Oblast Bíliny patří k prvním místům, kde byl od roku 1751 provozován řádný hlubinný důl. Současný dobývací prostor Dolu Bílina se rozkládá na území o rozloze 23,6 km². Dno dolu v roce 2019 dosáhlo 12,5 m n. m. a jde o nejhlubší otevřené místo vytvořené

člověkem v Česku. Kromě nejhlubšího místa je přímo v areálu elektrárny v Ledvicích nejvyšší rozhledna v České republice, prosklená vyhlídka s přístupným ochozem ve výšce 144 metrů. Východně od města je Radovesická výsypka, která byla zřízena k ukládání vytěžené zeminy. Od poloviny 80. let tady probíhá rekultivace a vzniká zde turistická oblast.

